

Hassas Konular

Kafkasya Denklemi*

Ufuk Tavkul

27 Kasım 2008

İçinde barındırdığı etnik grupların çeşitliliği ve coğrafi sınırlarının belirsizliği sebebiyle, bugün bilim ve siyaset çevrelerinde Kafkasya denilince birbirinden farklı coğrafi sınırları ihtiva eden birkaç Kafkasya tanımı ortaya çıkmaktadır. Tarihî, etnik, sosyal ve kültürel kriterler açısından ele alındığında Kafkasya'yı bir **siyasî coğrafya** değil, bir **etnik** ve **kültürel** coğrafya olarak kabul etmek ve sınırlarını buna göre belirlemek doğru olacaktır. Bu sınırlama, bölgenin tarihi ve etnik yapısıyla ilişkili olayları daha rahat ve kolay anlayıp, analiz etmemize de yardımcı olacaktır.

Etnik ve sosyo-kültürel yapı açısından yaklaştığımızda, Kafkasya tarih boyunca birbirleriyle etnik ve kültürel etkileşim içersinde yaşamış, aynı tarihî kaderi paylaşmış Kafkasya halklarının günümüzde yaşadıkları etnik ve kültürel coğrafyanın adıdır. Bu coğrafyada yer alan etnik grupları Karadeniz'den Hazar denizine kadar şöyle sıralamak mümkündür:

Karadeniz sahillerinde yaşayan *Abhazlar*, Batı Kafkaslara yayılmış bir biçimde yaşayan ve kendilerine *Adige* adını veren *Abzeh*, *Şapsığ*, *Bjeduğ*, *Hatkoy*, *Temirgoy*, *Besleney* gibi Çerkes kabileleri ile *Abazalar*, Orta Kafkasların kuzey düzlüklerinde yaşayan Çerkes boylarından *Kabardeyler* ile onların güneyindeki yüksek dağlık bölgede yaşayan *Karaçay-Malkarlular* ve *Osetler*, Doğu Kafkaslarda yaşamakta olan *Çeçenler* ve *İnguşlar* ile Hazar denizi kıyılarına kadar uzanan Dağıstan bölgesinin sakinleri olan *Avarlar*, *Lezgiler*, *Laklar*, *Kumuklar*, *Dargılar* ve diğer küçük Dağıstan kabileleri.

Kafkasya Halkları

Kafkasya'nın etnik ve kültürel sınırlarını yukarıda adlarını saydığımız ve "Kafkas Kültür Alanı" adını verdiğimiz coğrafyayı meydana getiren etnik gruplar belirlemektedir. Bu etnik grupların büyük bölümü Rusya Federasyonu içerisinde yer alırken, Abhazlar ve Osetlerin bir kısmı Gürcistan sınırları içinde, Avar ve Lezginlerin bir kısmı da Azerbaycan sınırları içinde bulunmaktadır. Ancak masa başında çizilen siyasî sınırlar etnik ve kültürel coğrafyanın sınırlarını belirleyemeyeceğinden, Gürcistan devleti sınırları içinde yaşayan Abhazlar ve Güney Osetyalılar da Kafkasyanın etnik ve kültürel coğrafyası içinde yer almaktadırlar.

Günümüzde Rusya Federasyonu sınırları içinde kalan Kafkasya'yı "Kuzey Kafkasya" olarak adlandırarak, Kafkas sıradağlarının güneyinde kalan Gürcistan, Ermenistan ve Azerbaycan'dan "Güney Kafkasya" biçiminde bahsetmek son derece yanlıştır. Bu bölgenin bilimsel literatürdeki gerçek adı *Kafkas Ötesi*'dir. **Güney Kafkasya** tabiri tamamen uydurmadır. Rusların bu bölgeye verdikleri "Zakavkaz", İngilizlerin verdikleri "Transcaucasus", Osmanlı ve Arapların verdikleri "Mavera-i Kafkasya" adları Güney Kafkasya değil, Kafkas Ötesi anlamındadır.

Gürcistan'a bağlı özerk cumhuriyet ve bölge statüsündeki Abhazya ve Güney Osetya ise etnik ve kültürel coğrafya açısından Kafkas Ötesi'nin değil, Kafkasya'nın bir parçasıdır. Kafkasya'nın kendine özgü etnik ve sosyal yapısını analiz edemeyen, Kafkasya halkları arasındaki etnik ve kültürel bütünleşmenin farkında olmayan araştırmacı ve siyasetçilerin Kafkasya'yı kağıt üzerinde **Kuzey** ve **Güney** şeklinde ikiye bölmeleri, Kafkas Ötesinden "*Güney Kafkasya*" ve hatta giderek *Kafkasya* biçiminde bahsetmeleri **asıl Kafkasya'nın** etnik ve sosyo-kültürel yapısının gözlerden kaçmasına ve anlaşılmasına yol açmıştır. Bu da Kafkasya'nın ve Kafkasya halklarının gerek bilimsel, gerekse siyasî alanlarda gerçek anlamda tanınmalarını engellemiştir. Dolayısıyla, Kafkasya'yı ve burada yaşamakta olan etnik grupları siyasî yaklaşımla değil, ancak sosyolojik yaklaşımla anlayıp değerlendirmek mümkündür.

Kafkas Ötesi'nden Güney Kafkasya ve artık günümüzde Kafkasya olarak söz edilmeye başlanması, Rusya'nın Kafkasya halklarını kimliksizleştirme, asimilasyon ve yok etme politikalarına da yardımcı olmaktadır. Rusya Federasyonu aldığı bir kararla Rusya'yı federal bölgelere ayırırken, tarih boyunca Kafkasya olarak adlandırılan coğrafya için "**Güney Rusya Federal Bölgesi**" adını uygun görmüştür. Bu politikayla, Rusya farklı etnik kökenlerden gelen ve değişik diller konuşan, fakat tarih boyunca **Kafkasyalı** üst kimliği altında birleşen Kafkasya Halklarını (Abhazları, Adigeleri, Karaçay-Malkarlıları, Osetleri, Çeçen-İnguşları ve Dağıstanlıları) alt kimliklere bölerek birbirlerine karşı kışkırtmayı, Kafkasyalı üst kimliğinde birleşmelerini önlemeyi ve giderek asimilasyon yolu ile eritip yok etmeyi planlamaktadır. Rusya'nın istediği Kafkasya, Kafkasyalıların yaşamadığı bir Kafkasya'dır.

Diğer yandan Kafkasyalı (Caucasian) adının Batı dünyasındaki olumlu imajından yararlanmak isteyen Gürcü, Ermeni ve Azeri halkları, kendilerinin Kafkasyalı, yaşadıkları coğrafyanın adının da Kafkasya olduğu konusunu büyük bir gayretle işlemektedirler.

Bu durum Kafkasya Halklarının Rusya Federasyonu, Gürcistan (Abhazya ve Güney Osetya) ve Azerbaycan (Dağıstan sınırındaki Lezgi, Avar, Rutul, Tsahur) yönetimleri altında yaşadıkları etnik ve siyasi problemlerin dünya kamuoyunun gözünden kaçırılmasına hizmet etmektedir. Nüfusları az küçük etnik gruplar bir bakıma yok sayılmaktadırlar.

Tarih boyunca Kafkasya olarak adlandırılan topraklarda yaşamakta olan Kafkasya halklarını konuştukları dillere göre 3 ana grupta toplamak mümkündür:

Kafkas Dilleri Grubu

Bu grup birbirleriyle benzerliği bulunmayan pek çok Kafkas dilinin aynı isim altında sınıflandırılmasıyla meydana gelmiştir. Kendi arasında iki alt gruba bölünür:

a- Abhaz-Adige Dilleri

Bu gruba Abhazlar-Abazalar ile Adige grubunu oluşturan Kabardey, Besleney, Abzeh, Şapsığ, Hatkoy, Bjeduğ, Temirgoy gibi Çerkes halkları girerler.

b- Çeçen-Lezgi Dilleri

Bu gruba kendilerine Vaynah adını veren Çeçen, İnguş, Tuş ve Bats halklarıyla birlikte, Avar, Lezgi, Dargı, Lak, Tabasaran gibi Dağıstan halkları girerler.

Türk Dil Grubu

Bu gruba Orta Kafkaslarda yaşayan Karaçay-Malkarlılar ile Dağıstan'da yaşayan Kumuklar dahildir.

İran Dil Grubu

Bu gruba Orta Kafkaslarda yaşayan Osetler ile Dağıstan'da yaşayan Tatlar girerler.

Görüldüğü üzere Kafkasya farklı dillerde konuşan ve farklı etnik kökenlerden gelen pek çok etnik grubun bir arada yaşadığı bir bölgedir. Ancak tarih boyunca bu halklar arasında yaşanmış olan etnik ve kültürel etkileşim ve bütünleşme, aralarında ortak bir kültürün doğmasına yol açmış, etnik gruplar arasında kurulan akrabalıklar onları birbirlerine yakınlaştırmış, dolayısıyla dil farklılığı dışında aralarında önemli bir fark kalmamıştır.

Etno-Politik durum açısından inceleyeceğimiz Kafkasya'yı yukarıda sınırlarını belirlediğimiz etnik ve kültürel coğrafya meydana getirmektedir. Bu bölgenin büyük bölümü Rusya Federasyonu sınırları içinde kalırken, bir bölümü Gürcistan'da, bir bölümü de Azerbaycan'ın kuzeyinde yer almaktadır.

Kafkasya Halklarının Yaşadıkları Cumhuriyetler ve Etnik Kompozisyonları

Abhazya Özerk Cumhuriyeti

Gürcistan içinde bir özerk cumhuriyet statüsünde olan *Abhazya* Kafkasya'nın Karadeniz kıyılarının orta bölümünde yer alır. Yüzölçümü 8.998 kilometrekare olan cumhuriyetin başkenti *Sohum'* dur. Kuzeyde Rusya Federasyonu ve Karaçay-Çerkes cumhuriyeti, doğu ve güneydoğuda Gürcistan ile sınırı vardır. Cumhuriyetin etnik kompozisyonunda nüfusun % 20'sini meydana getiren Abhazların yanı sıra Gürcüler ve Megreller ile Rus, Ermeni ve Rum etnik grupları da yer almaktadır.

Adige Cumhuriyeti

Rusya Federasyonu içinde 7.600 km²lik bir sahayı işgal eden Adige Cumhuriyeti'nin başkenti Maykop şehridir. Cumhuriyet nüfusunun % 70'ini Ruslar, % 23'ünü Adigeler meydana getirir. Son yıllarda bölgeye dışardan gelerek yerleşen Ermeni ve Kürt gruplarının da varlığı bilinmektedir.

Karaçay-Çerkes Cumhuriyeti

Rusya Federasyonu içinde 14.100 km²lik bir bölgeyi kaplayan Karaçay-Çerkes Cumhuriyeti'nin başkenti Çerkessk şehridir. Cumhuriyet sınırları içinde Karaçaylılar, Kabardeyler, Besleneyleyler, Abazalar, Nogaylar, Ruslar, Osetler ve Ukrayna Kazakları yaşamaktadırlar.

Bölge nüfusunun % 35'ini Ruslar ve Kazaklar, % 40'ını Karaçaylılar, %10'unu Kabardey ve Besleneyleyler, % 6'sını Abazalar, % 3'ünü Nogaylar oluşturmaktadır.

Kabardin-Balkar Cumhuriyeti

Rusya Federasyonu içinde 12.470 km² bir sahada yer alan cumhuriyetin başkenti Nalçik şehridir. Cumhuriyet nüfusunun % 45'ini Kabardeyler, % 37'sini Ruslar, %10'unu Malkarlılar oluşturmaktadır.

Kuzey Osetya Cumhuriyeti

Rusya Federasyonu içinde yer alan cumhuriyetin yüzölçümü 8.000 km² dir. Başkenti Vladikavkaz şehri olan cumhuriyetin nüfusunun % 48'si Oset, % 39'u Rus, % 13'ü Kumuk, İnguş ve Gürcülerden oluşmaktadır.

Çeçen Cumhuriyeti

Rusya Federasyonu içinde yer alan cumhuriyetin başkenti Grozni (Coharkala) şehridir. Yaklaşık 13 bin km²lik yüzölçümü olan cumhuriyetin nüfus yapısı Çeçen-Rus savaşı sebebiyle tam olarak tespit edilememiştir. Savaş öncesinde bölgede Çeçenlerin yanı sıra Rus, Kumuk, Nogay ve Ermeni etnik gruplarının da yaşadıkları bilinmektedir.

İnguş Cumhuriyeti

Rusya Federasyonu içinde yer alan cumhuriyet 6 bin km²lik bir bölgeyi kaplamaktadır. Başkenti Nasran şehridir.

Dağıstan Cumhuriyeti

Rusya Federasyonu içinde yer alan cumhuriyetin başkenti Mahaçkala şehridir. Dağıstan'da pek çok etnik grup bir arada yaşamaktadır. Bunların başlıcaları Avarlar, Lezgiiler, Dargılar, Kumuklar, Laklar, Tabasaranlar, Rutullar, Tsahurlar, Agullar, Nogaylar ve Ruslardır. Lezgi ve Avarların bir kısmı da Azerbaycan sınırları içinde kalan tarihî topraklarında yaşamaya devam etmektedir.

Kafkasya Halklarının Nüfusları

	1979	1989	Artış Oranı 1979-89	2002
Abaza	29.497	33.801	14.6	38.000
Abhaz	90.915	102.938	13.2	120.000
Adige	108.711	124.941	14.9	130.000
Çerkes ¹	46.470	52.356	12.7	61.000
Kab ardey	321.719	394.651	22.7	520.000
Karaçay	131.074	156.140	19.1	192.000
Malkar	66.334	88.771	33.8	108.000
Oset	541.893	597.802	10.3	700.000
Çeçen	755.782	958.309	26.8	1.360.000
İnguş	186.198	237.577	27.6	412.000
Avar	482.844	604.202	25.1	800.000
Lezgi	382.611	466.833	22.0	600.000
Dargı	287.282	365.797	27.3	510.000
Kumuk	228.418	282.178	23.5	423.000
Lak	100.148	118.386	18.2	157.000
Tabasaran	75.239	98.448	30.8	132.000
Rutul	15.032	20.672	37.5	30.000
Tsakhur	13.478	20.055	48.8	30.000
Agul	12.078	19.936	65.1	30.000

Jeopolitik ve Jeostratejik Açılardan Kafkasya

Kafkasya Rusya için aşağıdaki noktalar açısından vazgeçilmez bir jeopolitik ve jeostratejik bölge özelliğini taşımaktadır:

- 1- Avrupa ile Orta Asya arasında bir geçiş köprüsüdür.
- 2- Karadeniz ve Hazar denizine kıyısının olması sebebiyle Rusya'nın Karadeniz – Boğazlar - Akdeniz yolu ile Süveyş Kanalına inebilmesine imkân sağlayan bir jeopolitik bölgedir.
- 3- Kafkasya'dan (Rusya Federasyonundan) Kafkas Ötesine (Gürcistan ve Azerbaycan'a) karayolu ulaşımını sağlayacak iki geçidin bulunduğu bir coğrafi bölgedir. (Daryal geçidi üzerinden Gürcistan'ın başkenti Tiflis'e, Derbent geçidi üzerinden Azerbaycan'ın başkenti Bakü'ye)

¹ Sovyetler Birliği döneminden kalan idarî bölünmeye göre, Karaçay-Çerkes Cumhuriyeti sınırları içinde yaşamakta olan Adige kökenli Kabardey ve Besleney halkları, resmî kayıtlarda Çerkes adıyla geçmektedirler.

4- Rusya açısından karayollarının elverişsizliği sebebiyle Kafkasya'da deniz taşımacılığının stratejik önemi artmakta ve Karadeniz sahilindeki Abhazya ile Hazar denizi kıyısındaki Dağıstan önem kazanmaktadır.

5- Rusya'nın hâlihazırda Karadeniz kıyısında küçük bir çıkış noktasının bulunması sebebiyle, Kafkasya'da etnik Rus nüfusunun çoğunlukta olduğu Krasnodar, Rostov ve Stavropol bölgelerinde istikrarlı yapının korunması Rusya'nın menfaatleri açısından önem taşımaktadır.

6- Kafkaslarda meydana gelebilecek büyük bir etnik çatışma ve savaş hâlinde Rusya'nın Karadeniz'e çıkış noktasını kaybetmesi durumunda, Karadeniz – Boğazlar – Akdeniz - Süveyş kanalı yolu ile sıcak denizlere çıkma imkânı ortadan kalkacak ve Rusya dünya pazarlarına ürün ihracında büyük zararlara ve kayıplara uğrayacaktır. Karadeniz ve Kafkasların özel jeostratejik konumu sebebiyle Rusya'nın Kafkasya'yı ve dolayısıyla Karadeniz'e çıkış noktasını elinde bulundurması ona büyük kolaylık ve imkân yaratmaktadır.

7- Rusya'nın Kafkasya'daki petrol rezervlerinin % 34'ü Stavropol bölgesinde, % 33'ü Çeçenistan ve İnguş Cumhuriyeti'nde, % 27'si Krasnodar bölgesinde, % 5'i Dağıstan'da ve % 1'i Kabardin-Balkar Cumhuriyeti'nde yer almaktadır.

8- Petrol ve doğalgaz rezervleri açısından Kafkasya Rusya için çok fazla önem taşıyorsa da, Hazar petrollerinin batıya ulaştırılmasında düşünülen muhtemel boru hatlarının üzerinde yer alması sebebiyle Kafkasya Rusya için paha biçilmez değerdedir. Bölgede aynı zamanda petrol rafinerilerinin ve petrokimya tesislerinin yer alması Rusya için stratejik ve ekonomik önem taşımaktadır.

PETROL BORU HATTI

Kafkas halkları yüzyıllar boyunca aynı coğrafyada benzer tarihî, etnik ve sosyo-kültürel şartlar altında birbirlerinden etkilenmişler ve birbirleriyle karışarak akraba topluluklar haline gelirken ortak bir Kafkas kültürü etrafında birleşmişlerdir. Bu bakımdan, Kafkasya halkları toplumsal yapı ve kültür açısından Kafkas Ötesi milletlerinden oldukça farklı özellikler taşımaktadırlar.

Rusya Federasyonunun güney kısmında yer alan **Kafkasya coğrafi açıdan bir Avrupa ülkesidir**. Kafkas sıradağları Kafkasya'yı Kafkas Ötesi'nden ayırırken, Avrupa sınırının da güneydoğu bölümünü oluşturmaktadır.

Rusya Federasyonu içersinde kendine özgü tarihî, etnik ve sosyal yapısıyla özel bir konuma ve öneme sahip bulunan Kafkasya bölgesini şöyle karakterize etmek mümkündür:

- 1- Yüksek nüfus yoğunluğuna nispeten Kafkasya coğrafi açıdan küçük bir bölgedir.
- 2- Ekonomik kullanılabilirlik açısından Kafkasya'daki bölgeler arasında eşitsizlik mevcuttur.

3- Kafkasya'daki etnik gruplar arasında demografik açıdan eşitsizlik vardır.

4- Yerli etnik kültürler geleneksel bir karaktere sahiptirler.

5- Etnik sınırlarla idarî sınırlar birbirine uymamaktadır.

6- Toplumda etnik grupların sosyal statüleri değişiklik arz etmektedir.

11 Mayıs 1918'de kurulan Birleşik Kafkasya Cumhuriyeti Sovyetler tarafından ortadan kaldırıldıktan sonra, Sovyet Kızıl Ordusu Kafkasya'yı işgal ederek bölgeyi Sovyet hâkimiyeti altına aldı. Kafkasya Sovyet hâkimiyetine girdikten sonra, 1921 yılı Ocak ayında Sovyet yöneticileri Kafkasya'da "Dağlı Sovyet Özerk Cumhuriyeti" ve "Dağıstan Sovyet Özerk Cumhuriyeti" adlarıyla iki özerk cumhuriyet oluşturdular.

Kasım 1936'da Kafkasya'daki bölge statüleri değiştirildi. Sovyetler Birliğinin 1936'da kabul edilen anayasasına göre Kafkasya dört özerk cumhuriyet ve üç özerk bölgeye ayrıldı.

Sovyet hükümeti Kafkasya'da oluşturduğu özerk cumhuriyet ve bölge sınırlarını, bölge halklarını işbirliğine ve aralarındaki anlaşmazlıkları gidermeye yöneltecek biçimde değil, merkezin kontrolünü kolaylaştıracak şekilde değiştirip bozarak çizdi. Böylece Kafkasya halkları arasındaki rekabet ve uyuşmazlık daima körüklendi.

Sovyetler Birliği'nin politik sisteminin Brejnev dönemiyle birlikte demokratikleşmesi bilhassa Gorbaçev döneminde millî etnik faaliyetlerin artmasını etkilemiş, bunun sonucunda Sovyet hükümeti siyasî problemlerle karşı karşıya kalmıştır. Kafkasya'nın içinde yer aldığı Rusya Federasyonu'nda bu süreç 1980'lerin sonlarından itibaren gözlenmiştir. Ancak Rusya Federasyonu'ndaki her bölgenin sosyal ve ekonomik gelişmesinin farklı oluşu, muhtelif tarihî şartlara ve etnik gruplar arasındaki değişik işbirliği tecrübelerine sahip olması farklı bölgelerde farklı etnik ve millî faaliyetlerin ortaya çıkmasına yol açmıştır. Bu açıdan Kafkasya Rusya Federasyonu içinde kendine özgü bir görünüm sahnelemektedir.

KAFKASYA VE KAFKAS ÖTESİNDEKİ CUMHURİYETLER

Kafkasya'daki etnik gruplar etnik millî şuurun, etno-politik elit ve aydınlar tabakasının gelişmesiyle birlikte geleneksel hayat tarzlarını da yüzyıllardan beri muhafaza etmektedirler. Kapalı toplum özelliğine sahip Kafkasya'daki etnik grupların sosyal yapıları, siyasî liderlerin siyasî hedefleri başarmalarını sağlayacak sosyal hareketliliği idare etmelerine de imkân tanımaktadır. Kafkasya'daki etnik grupların geleneksel kültürlerini titizlikle korumaları "Sovyet Etnik Politikası"na bir tepki olarak Sovyetler Birliği döneminde daha da güçlenmiştir. Günlük hayatta yaşatılan dil, gelenekler, âdetler gibi sosyal kurumları tahrip ve yok etme siyaseti güden Sovyet idaresinin baskısı Kafkasya halkları arasında değişik bir sonuç vermiştir. Geleneksel kültürün toplumsal fonksiyonları muhafaza edilerek genç nesillere Kafkas Kültürü Sovyet idaresine rağmen gizlice aktarılmıştır. Sovyetler Birliği'nin

politik sisteminin demokratikleşmesi Kafkasyalı aydınlar tarafından geleneksel kültürlerinin meşruiyet kazanmasına imkân verecek bir fırsat olarak değerlendirilmiştir.

Ancak Sovyetler Birliği'nin dağılması ve komünizmin çöküşüyle birlikte ortaya çıkan özgürlük ortamı ve buna bağlı olarak gelişen bağımsızlık hareketleri Kafkasyalıların tarihlerine ve kültürlerine yeniden sahip çıkmalarına ve geçmişlerini keşfetmelerine imkân sağlarken, Kafkasya'da yaşayan çeşitli etnik gruplar arasındaki çatışmaları da su yüzüne çıkarmıştır.

Kafkasya'daki etnik çatışmaların en büyük sebebi Çarlık Rusyasının Kafkasya'da uyguladığı "böl ve yönet" politikasının Sovyetler Birliği tarafından da aynı şekilde uygulanmasıdır. 1917 Bolşevik ihtilalinden sonra Kafkas halklarını suni bir biçimde bölen ve aralarına sınırlar koyan Sovyet hükümeti Kafkas halkları arasındaki etnik çatışmaların baş provakatörüdür. Bugün de Rusya Federasyonu'nun aynı politikayı izleme yolunda olduğu gözlenmektedir. Sovyetlerin dağılmasıyla ortaya çıkan özgürlük ortamı ve genel asayişsizlik de Kafkas halkları arasındaki milliyetçi hareketleri güçlendirmiş ve etnik çatışmaların kızışmasına sebep olmuştur.

Etnik bilinç bütün Kafkasya'da çok güçlüdür ve her etnik grubun kendi anadiline bağlılık oranının yüksekliği ortak bir özelliktir. Sovyet sistemi istemeyerek etnik bilinci teşvik etmiştir. Sistemin çöküşü bu bilinci daha da artırmıştır. Gelecek konusunda endişe duyan bazı etnik gruplar kendi aralarında dayanışma yoluna girmişlerdir. Bunlar Batı Kafkaslarda Büyük Çerkezistan devletini kurmayı hayal eden Adige ve Abhazlar, Orta Kafkaslarda birleşmeyi hayal eden Karaçay-Malkarlılar, Kuzey ve Güney Osetya'yı birleştirmeyi amaçlayan Osetler gibi Kafkas halklarıdır. Bu gibi etnik ve siyasi hareketler de Kafkasya halkları arasındaki gerilimi ve çatışma tehlikesini artırmaktadır.

* 15 Kasım 2008 tarihinde yapılan *KÖKSAY Cumartesi Konuşmaları* programının konuşma metnidir.

Ufuk Tavkul, Doç.Dr. Ankara Ü, Dil ve Tarih-Coğrafya F, Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları Bölümü öğretim üyesi ve KÖKSAY Kırım-Kafkasya Araştırmaları Enstitüsü Yönetim Kurulu üyesidir.

KÖKSAY E-Bülteni, KÖK Sosyal ve Stratejik Araştırmalar Vakfı (KÖKSAY) tarafından çıkarılmaktadır. KÖKSAY bağımsız ve bağlantısız, günlük siyasî konumu olmayan bir kurumdur; merkezine Türkiye ve Türk dünyasını alarak araştırmalarını ulusal ve uluslar arası sosyal, siyasî ve stratejik konulara yoğunlaştırır, araştırma ve incelemeler yapar. Dolayısıyla, bu yayında ifade edilen bütün görüşler, değerlendirmeler ve varılan sonuçlar yalnızca yazarlarına aittir.

© 2008, KÖK Sosyal ve Stratejik Araştırmalar Vakfı. Bütün hakları saklıdır.